

STANOVNIŠTVO ČLANICA EU KOJE NE MOŽE ADEKVATNO GRIJATI DOM

Mogućnost adekvatnog grijanja doma bitna je za kvalitetu života. Ovaj pokazatelj mjeri udio stanovništva koji nije u mogućnosti adekvatno grijati dom. Podaci za ovaj pokazatelj prikupljaju se na godišnjoj razini u sklopu Statistike Europske unije o dohotku i životnim uvjetima (EU-SILC) za praćenje razvoja siromaštva i socijalne uključenosti u EU. Prikupljanje podataka temelji se na anketi, što znači da se vrijednosti pokazatelja odnose na samoprocjenu ispitanika (ec.europa.eu, 2022). Prema podacima Eurostata, vrijednost ovog pokazatelja na razini Europske unije 2021. iznosio je 6.9 % stanovništva. Između članica EU postoje značajne razlike po pitanju adekvatnog grijanja doma. U države s najmanjim udjelom stanovništva koje ne može adekvatno grijati dom ubrajamo Finsku (1.3 %), Švedsku (1.7 %), Austriju (1.7 %), Sloveniju (1.7 %) i Estoniju (2 %). S druge strane ljestvice nalazi se Bugarska za koju vrijednost ovog pokazatelja iznosi čak 23.7 %. U države s najvećim udjelom stanovništva koje ne može adekvatno grijati dom također ubrajamo Litvu (22,5 %), Cipar (19,4 %), Grčku (17,5 %) i Portugal (16,4 %). Treba napomenuti da se vrijednost ovog pokazatelja u tim državama smanjuje iz godine u godinu. Na primjer, u Bugarskoj je vrijednost ovog pokazatelja 2020. godine iznosila 27.5 %, a 2007. (godina kada je Bugarska postala članica EU) visokih 67.4 %. U Hrvatskoj 2021. godine 5,7 % stanovništva nije imalo adekvatno grijani dom, no taj se udio u zadnjih 10 godina smanjuje (10,2 % stanovništva 2012. godine) uz par neznatnih oscilacija.

Brojni su faktori koji uzrokuju razlike u udjelu stanovništva koje nema adekvatno grijani dom među državama EU. Osim platežne moći stanovništva i opće ekonomske situacije države, jedan od najbitnijih faktora je cijena energije korištene za grijanje kućanstava. Na cijenu utječu uvoz energije i količina prirodnih resursa na teritoriju države koji se koriste za proizvodnju energije, ali i geopolitičke okolnosti koje mogu utjecati na dostupnost energije čemu svjedočimo u Europi posebno zadnjih godinu dana. Ostali vrlo bitni faktori su kvaliteta energetske infrastrukture i klimatska obilježja. Utjecaj klimatskih obilježja vidljiv je na priloženom kartogramu u razlikama vrijednosti pokazatelja između sjevernih i južnih država članica EU. Prethodno navedene države s najmanjim udjelom stanovništva koje ne može adekvatno grijati dom nalaze se na sjeveru Europe (Finska, Švedska i Estonija) ili su obilježene širokim brdovitim i planinskim područjima (Austrija i Slovenija). Stoga su to područja gdje prevladavaju relativno niske temperature pa je ulaganje u kvalitetnu energetska infrastrukturu bilo imperativno i u tim državama postoji duga tradicija razvijanja tehnologija grijanja kućanstava. U mediteranskim područjima potreba za grijanjem je manja pa pretpostavljamo da je infrastruktura za grijanje domova manje razvijena, štoviše, ta područja imaju tradiciju izgradnje naselja na način koji će ublažiti utjecaj visokih temperatura. To je jedan od razloga zašto dio stanovništva u državama u kojima je sredozemna klima široko rasprostranjena ne može adekvatno grijati dom u razdobljima nižih temperatura, naročito zimi. Daljnjim istraživanjem treba provjeriti pretpostavku da je razlika u vrijednostima ovog pokazatelja između sjevernih i južnih zemalja EU dijelom uzrokovana razlikama u razvijenosti energetske infrastrukture.

DAN LOU DAUTOVIĆ

IZVORI

EUROSTAT, 2022: *Population unable to keep home adequately warm by poverty status*, ec.europa.eu (20.12.2022.)

